

Lausuntoyhteenveto

14.9.2022

VN/5423/2020

VN/5423/2020-MMM-28

Lausuntoyhteenveto: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden rakennetuista annettua lakia (1476/2007, rakennetukilaki), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia (986/2011, poluralaki), kolttalakia (253/1995) ja maatilatalouden kehittämisrahastosta annettua lakia (657/1996). Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999) ja peruskuivatustoiminnan tukemisesta annettu laki (947/1997) ehdotetaan kumottavaksi.

Ehdotettavat muutokset liittyvät Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen vuosiksi 2023—2027 ja siihen kytkeytyvän Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman toimeenpanoon noina vuosina. Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla sähköinen tuenhaku olisi ensisijainen tuen hakemisen muoto. Osaan laeista ehdotetaan lisättäväksi myös EU-säädöksistä johtuvia tarkennuksia ja lisäyksiä myönnettävien tukien edellytyksiin sekä eräitä tarkennuksia tukien ehtoihin ja takaisinperintään sekä hallinnollisiin menettelyihin tukien osalta. Rakennetukilakiin ehdotetaan lisättäväksi maatilan investointitukiin yhteinen ojitusinvestointi, jolla vastaisuudessa tuettaisiin peruskuivatustoimintaa. Muilta osin lakeihin ehdotettavat muutokset olisivat pääosin päivitysluonteisia teknisiä tarkennuksia. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti esityskokonaisuudesta lausuntokierroksen 15.6.—29.7.2022. Lausuntoja saatiin yhteensä 20. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta viranomaisilta ja organisaatioilta. Lausunnon toimittaneet tahot on merkitty (*): llä. Lisäksi (**): llä merkityt ovat ilmoittaneet, etteivät anna lausuntoa tai ettei heillä ole asiassa lausuttavaa:

Oikeusministeriö*
Valtiovarainministeriö*
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ympäristöministeriö*
Luonnonvarakeskus*
Ruokavirasto*

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Maatalousyrittäjien eläkelaitos**

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*)

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry*

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.

Pro Agria Keskusten Liitto

Saamelaiskäräjät

Paliskuntain yhdistys ry*

Kolttien kyläkokous*

Keskusrahallaitokset:

Aktia

Danske Bank

Handelsbanken

Nordea

OP ryhmä *

S-pankki

Säästöpankkiryhmä

Lisäksi lausunnon ovat antaneet maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto ja Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö.

Tämä lausuntotiivistelmä sisältää koosteen lausuntojen sisällöstä sekä lausunnot tiivistettyinä. Kysymyksessä on tiivistelmä, eikä lausuntojen koko sisältöä ole toistettu yksityiskohtaisesti. Lausuntoja on tiivistelmää varten lyhennetty ja niiden kieliasua on yhtenäistetty. Lausunnot ovat kaikkien luettavissa valtioneuvoston hankeikkunassa.

2 Yhteenveto lausuntopalautteesta

Lausunnonantajien arviot esitysluonnoksesta ja siinä esitetyistä ehdotuksista olivat kokonaisuutena varsin myönteisiä. Esitettyjä muutosehdotuksia pidettiin pääsääntöisesti perusteltuina ja kannatettavina. Seuraamuksia koskevaan esitykseen (51 a §) suhtauduttiin kuitenkin asiasta lausuneiden kannanotoissa kielteisesti. Eräät lausunnonantajat katsoivat, että kokonaisvaltainen lakiuudistus olisi myös tarpeellinen. Useat lausunnot sisälsivät muutos- tai tarkennusehdotuksia yksityiskohtiin sekä toiveita jatkovalmistelussa huomioon otettavista asioista. Lausunnoissa käsiteltiin myös esityksen vaikutusarviointeja laajasti.

Eryteisesti myönteisenä lausunnoissa nousevat esiin muutokset, joilla sähköinen tuenhaku olisi ensisijainen tuen hakemisen muoto, sekä rakennetukilakiin lisättäväksi ehdotettu yhteinen ojitusinvestointi, jolla vastaisuudessa tuettaisiin peruskuivatustoimintaa. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan siirtyminen sähköiseen hakumenettelyyn nopeuttaa ja sujuvoittaa päätöksentekoprosessia. Tällöin kuitenkin edellytetään järjestelmien toimivuutta ja luotettavuutta. Muutama lausunnonantaja tuo myös esille, että siirtyminen kokonaan sähköiseen asiointiin tulisi toteuttaa ilman esitettyjä poikkeuksia. Lausunnonantajat näkivät yhteisten ojitusinvestointien rahoittamisen osana maatalouden rakennetukia kannatettavana asiana ja uudistus nähtiin perusteltuna. Tukiudistus nähtiin kuitenkin isona ja haastavanakin muutoksena, joka tulee myös aiheuttamaan lisätyötä viranomaisille. Muutoksen katsotaankin toimeenpanossa edellyttävän riittävää koulutusta ja ohjeistusta kaikille osapuolille. Lausunnoissa ehdotetaan myös, että yhteisille ojitusinvestoinneille laadittaisiin omat, erilliset valintaperusteet niiden poiketessa merkittävästi muista rakennetuki-investoinneista. Vuokraviljelijöiden tuominen tuen piiriin nähdään hyvänä asiana, kuten myös se, että tuki sisällytetään samaan tukikokonaisuuteen salaojituksen kanssa. Investoinnin toteuttamisella saatavan hyödyn kohdistuminen pelkästään maatalousmaahan sai sekä tukevia että poikkeavia lausuntoja. Vesilain valvontaviranomaisen puoltava lausunto hankkeesta nähdään hyvänä menettelynä, koska se varmistaa kansallista lainsäädäntöä korkeampien ympäristötavoitteiden toteutumisen samalla kuitenkin peräänkuulutettiin täsmennyksiä asiaan. Kestävyuden toteuttamiseksi

ehdotetaan lausunnoissa muun muassa, että ympäristö- ja ilmastokestävyyttä huomioitaisiin alemman asteisissa säädöksissä niin, että tuettavien hankkeiden valintaperusteet ja tukien myöntökriteerit suosisivat kestävimpiä hankkeita. Yhteisissä ojitushankkeissa suunnitteluun voi mennä jopa useita vuosia ennen hakemuksen vireille tuloa ja siihen liittyen nähtiin lausunnoissa ongelmallisena, että suunnittelukustannuksiin liittyy maatalouden rakennetukilain voimaantulosäännökseen liittyvä aikarajaus.

Lausunnonantajat suhtautuivat pääsääntöisesti myönteisesti myös muihin esitettyihin muutoksiin: Myönteisenä nähtiin nuoren viljelijän aloitustukeen (6 §) lisättäväksi ehdotettu valtiontakauksen tukimuoto, vaikka toisaalta ehdotettiin sen kohdentamista rajatuissa tapauksissa ja erityisillä perusteilla sitä tarvitseville. Paliskuntain yhdistys totesi lausunnossaan valtiontakaukseen liittyen, että myös porotalouden osalta valtiontakaus tulisi mahdollistaa aloitustukitilanteissa. Joissakin lausunnoissa otettiin kantaa maatalouden rakennetukilain 8 §:stä poistettavaan ammattitaitovaatimukseen ja muutosta pidettiin myös hyvänä. Valtiovarainministeriö pitää lausunnossaan kuitenkin perusteltuna, että säännöstä muutetaan esityksen jatkovalmistelussa, sillä yrittäjän ammattitaitovaatimusten poistaminen voisi selkeästi lisätä riskejä ammattitaidottoman toiminnan aiheuttamista virheellisistä ja kestävämmistä ratkaisuista ja tukien kohdentumisesta niiden myötä epätarkoituksenmukaisesti. Useissa lausunnoissa katsottiin lisäksi, että myös ehdotettu muutos maatalouden rakennetukilain 13 §:ään, minkä mukaan jatkossa hankkeen voisi aloittaa omalla vastuulla tukihakemuksen jättämisen jälkeen, on hyvä. Lausunnoissa kuitenkin korostettiin, että tuensaajia tiedotettaisiin tällöin omalla vastuulla toimimisesta. Lausunnonantajat kannattivat myös maatalouden rakennetukilain 35 §:n (avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen) muutosta, jonka mukaan tuen hakijan olisi jatkossa itse haettava maksatusta. Lausunnoissa kuitenkin korostettiin sitä, että tällöinkin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota tiedotukseen ja viestintään. Useissa lausunnoissa nostettiin myönteisenä muutoksena esille myös maatalouden rakennetukilain 20 §:ään sisältyneen lupamenettelyn lakkaaminen. Yhden lausunnonantajan näkemyksen mukaan luovutuslupa tulisi säilyttää edelleen omistus- ja hallintaoikeuden luovutustilanteissa. Useampi taho esitti puolestaan pykälään lisättäväksi lainkohdan, jolla tuensaaja veloitettaisiin ilmoittamaan tapahtuneesta omaisuuden myynnistä tai toiminnan lopettamisesta tuen myöntäjälle.

Seuraamuksiin (rakennetukilaki 51 a § ja poluralaki 103 a §) lausuneet Oikeusministeriö ja Ruokavirasto suhtautuivat kielteisesti esitysluonnoksessa ehdotettuun sääntelyyn. Oikeusministeriön käsityksen mukaan 51 a §:n seuraamussääntelyä voidaan pitää sen sisältöisenä, että kyseessä on rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus, mikä tulisi ottaa esityksen jatkovalmistelussa ja kansallisessa sääntelyssä huolellisesti huomioon. Hallinnollisesta sanktiosta säättäminen tulisi huomioida myös hallituksen esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa. Ruokavirasto käsittelee seuraamuksia koskevaa ehdotusta lausunnossaan varsin laajasti, ja pitää seuraamuspykälää vaikeaselkoisena ja tulkinnanvaraisena kokonaisuutena, mikä tulisi todennäköisesti johtamaan alueellisesti eriäviin käytäntöihin ja siten tuen saajien eriarvoiseen kohteluun tuen takaisinperinnän yhteydessä.

Osa lausunnonantajista on lisäksi antanut yleisen näkemyksensä esityksestä. Lausunnonantajat pitivät myönteisenä ja kannatettavana tavoitetta yhtenäistää lainsäädäntöä. Joissakin lausunnoissa tuotiin esiin tarve edelleen yhtenäistää esityskokonaisuutta, ja yhtenäistää esitystä myös muun lainsäädännön kanssa. Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö nosti harkittavaksi, että harmaan talouden torjuntaan liittyvistä tuen myöntämisen rajoituksista ja omaisten harmaan talouden torjuntaan liittyvästä tiedonsaantioikeudesta sekä tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin muualla lainsäädännössä. Lausunnossa esitetään lisäksi, että Harmaan talouden selvitysyksikköä koskevassa laissa säädettävyyden veloitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitukseluetteloon lisättäisiin molempien lakien käyttötarkoitukset tai ehdotetuissa laeissa käytettäisiin viittausta valtionavustuslakiin. Myönteisenä esityksessä nähtiin alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksia koskevien seikkojen huomioiminen. Useissa lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että lakiesityksen toimeenpanossa kiinnitetään huomiota tiedotukseen ja viestintään. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin, että hallinnollisen taakan vähentäminen kaikkien osapuolten osalta pitää olla yksi keskeisistä lähtökohdista lain uudistuksessa.

Myös esitysluonnoksen vaikutustenarviointia käsiteltiin lausunnoissa laajasti. Kansainvälisten ja kansallisten ympäristötavoitteiden saavuttamista sekä hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin kehittämistä pidettiin tärkeänä. Valtiovarainministeriö toi lausunnossaan esiin tarpeen täydentää esitystä tiedonhallinnan vaikutusten arvioinnin osalta ja esitti lisäksi tarpeen arvioida suunniteltujen säännösten vaikutuksista asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon sekä tietoluovutuksista (poluralain 109 §: ään ehdotettu uusi 2 momentti) aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia. Valtiovarainministeriö otti lausunnossaan esille rakennetukilakiesityksen 18 §: ään sisältyvän valtioneuvoston myöntämismääräyksen korotuksen ja totesi sen edellyttävän erillisiä linjauksia valtion takausvastuiden kasvattamisesta, jolloin samassa yhteydessä tulee tarkastella linjausten vaikutuksia Maken rahoitusasemaan. Lausunnoissa kiinnitetään lisäksi huomiota alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksiin ja pidetään tärkeänä, että esityksen jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota saamelaisten oikeuksiin kokonaisuutena ja ehdotuksen vaikutuksiin saamelaisten oikeuksiin yleisesti.

Lausuntopalautteessa pidetään poluralain osalta tärkeänä, että lakitasolla säädettäisiin ilmoitusvelvollisuudesta 44 §:n mukaisissa luovutustilanteissa. Lausuntopalautteessa tuodaan myös esille, että poluralain 56 § tulisi muuttaa maatalouden rakennetukilain kanssa yhteneväiseksi. Poluralain osalta lausunnoissa tuodaan esille hyvänä muutoksena se, että 11 §:n muutoksen jälkeen investoinnin aloittaminen on mahdollista omalla riskillä tukihakemuksen jättämisen jälkeen. Lisäksi todetaan, että on tärkeää, että tuen hakemiseen esitetyissä muutoksissa huomioidaan saamen kielilaki ja hakemukset on mahdollista jättää myös saamen kielellä.

3 Lausunnonantajien näkemyksiä

Oikeusministeriö nostaa lausunnossaan esille erityisesti sähköistä hakua, seuraamuksia, tarkastusoikeutta ja alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksia koskevat seikat.

Oikeusministeriö katsoo lausunnossaan, että velvollisuutta sähköiseen asiointiin (rakennetukilaki 29 §) on esitysluonnoksessa asianmukaisesti perusteltu ja sääntelyn konteksti ei ole sen laatuinen, että sääntely olisi ongelmallinen yhdenvertaisuuden, oikeusturvan tai hyvän hallinnon perusteiden kannalta. Huomattavaa myös on, että 29 §:ssä on varauduttu tilanteeseen, jossa sähköinen asiointi on häiriytynyt (Ruokaviraston määrärahasuoritus 29 §:n 2 momentissa).

Seuraamusten osalta lausunnossa todetaan muun ohella, että oikeusministeriön käsityksen mukaan 51 a §:n seuraamussääntelyä voidaan pitää sen sisältöisenä, että kyseessä on rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus. Lausunnossa selostetaan laajasti seikkoja, joihin tulisi hallinnollisesta sanktiosta säädettäessä, ja myös esityksen jatkovalmistelussa kiinnittää huomiota. Hallinnollisesta sanktiosta säätäminen tulisi huomioida myös hallituksen esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisympäristöstä koskevassa jaksossa. Edellä olevat huomiot koskevat yhtäläisesti myös esitysluonnoksen 2. lakiehdotuksen 103 a §: ää.

Lausunnossa esitetään täydennettäväksi esitysluonnoksen 1. lakiehdotuksen 44 §:n 3 momentin säännöskohtaisia perusteluja. Säännöksen luonne (tarkastusoikeus) tulisi todeta säännöskohtaisissa perusteluissa ja perusteluissa olisi perusteltua myös avata sitä, mitä nämä EU:n toimielimet ovat ja minkä EU-säädösten nojalla niiden tarkastusoikeuksista on säädetty. Sama huomio koskee 2. lakiehdotuksen 93 §:n 3 momenttia.

Lausunnossa kiinnitetään lisäksi huomiota alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksiin ja pidetään tärkeänä, että esityksen jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota saamelaisten oikeuksiin kokonaisuutena ja ehdotuksen vaikutuksiin saamelaisten oikeuksiin yleisesti.

Valtiovarainministeriö käsittelee lausunnossaan laajasti esitysluonnoksen taloudellisia vaikutuksia eri näkökulmista. Lausunnossa kiinnitetään lisäksi huomiota erityisesti esityksen kohtiin, jotka koskevat ammattitaitovaatimuksen poistamista (rakennetukilaki 8 §:n 2 mom.) sekä lainapääoman enimmäismäärän nostamista 110 miljoonasta eurosta 240 miljoonaan euroon ja nuoren viljelijän aloitustukeen ehdotettua valtioneuvoston takauksia (rakennetukilaki 6 §:n 2 mom., 18 §:n 1 mom. ja poluralain 41 §). Esitysluonnosta esitetään lisäksi täydennettäväksi joiltakin osin.

Valtiovarainministeriö pitää ongelmallisena yritystoimintaa koskevien ammattitaitovaatimusten poistamista kokonaan. Yrittäjän ammattitaitovaatimusten poistaminen voisi selkeästi lisätä riskejä ammattitaidottoman toiminnan aiheuttamista virheellisistä ja kestävämmistä ratkaisuista ja tukien kohdentumisesta niiden myötä epätarkoituksenmukaisesti. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että säännöstä muutetaan esityksen jatkovalmistelussa kyseisin osin.

Lausunnossa todetaan, että esitykseen sisältyvät ehdotukset valtioneuvoston käyttämättömyyden huomattavasta laajentamisesta sekä takausten kohteena olevien lainojen samanaikaisesti maksamatta olevan pääoman enimmäismäärän, että takausten käyttökohteiden osalta edellyttävät erillisiä linjauksia valtion takausvastuiden kasvattamisesta, jolloin samassa yhteydessä tulee tarkastella linjausten vaikutuksia Maken rahoitusasemaan. Valtiovarainministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että valtion takausvastuut sekä Maken maksavat, valtioneuvoston takausvastuista aiheutuvat menot ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan lisäksi, että esityksestä ei ilmene, onko ehdotetuilla muutoksilla vaikutuksia tiedonhallintaan. Esityksessä ei myöskään ole kuvattu tietoluovutuksista (poluralain 109 §: ään ehdotettu uusi 2 momentti) aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna esityksen täydentämistä näiltä osin.

Ympäristöministeriö pitää esitystä muilta osin kannatettavana, mutta tuo muun ohella esiin seuraavia seikkoja: Lausunnon mukaan kansainvälisissä ja kansallisissa tavoitteissa esim. vesienhoidon tavoitteiden toteutumisen osalta ei ole päästy tavoitteisiin esimerkiksi lannan prosessoinnissa. Uuden ohjelmakauden maatalouden rakennetukien tulee kohdentua siten, että ne tukevat nykyistä paremmin vesienhoidon ja muita ympäristötavoitteiden saavuttamista. Erittäin kannatettavana lausunnossa pidetään sitä, että tulevilla kaudella peruskuivatusen tukeminen on osa CAP järjestelmän tukia ja kuivatusuomien kunnostus tulisi tehdä kestävällä tavalla, joka huomioi nykyistä paremmin maa- ja metsätalouden tuotantoedellytysten lisäksi vesiensuojelun, luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen jatkuvuuden, kalatalouden sekä tulviin ja kuivakausiin varautumisen. Lausunnossa pidetään erityisen tärkeänä, että tukitasot eivät saa aikanaan pienentyä. Lisäksi korostetaan, että ilmastonmuutoksen ja muiden muutospaineiden vuoksi peltojen kestävä vesienhallinta on entistä tärkeämpää ja luonnonmukaiset peruskuivatusratkaisut ja muun luontopohjaiset vesienhallintakeinot tulee saada tehokkaasti ja laaja-alaisesti käyttöön, kuten kansallisissa linjauksissa mainitaan (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisu 2020:6). Myös seuranta tulisi järjestää osana CAP- tukien vaikuttavuuden seuranta ja samalla päivittää tieto kuivatusuomien kunnosta. Investointitukien ympäristövaikuttavuuden vaikuttavuusarviointiin tulee jatkossa tehostaa. Lausunnossa esitetään, että jatkossa tietojärjestelmien kautta tulisi saada paremmin tietoa erilaisten kansallisten ja EU:n ympäristötavoitteiden saavuttamiseen on edistynyt esim. lannan prosessoinnin ja ravinteiden kierrätyksen edistymiseen, resurssitehokkuuden paranemiseen osalta. Lausunnossa käsitellään lisäksi laajasti esityksen vaikutusarvioita ja esitetään huomioita ja ehdotuksia tuettavaa toimenpidettä koskevia edellytyksiä (13 §), ja tuettavien toimenpiteiden valintaa (15 §) koskeviin pykäliin.

Luonnonvarakeskus katsoo lausunnossaan, että esitetty uudistus on tarpeellinen. Hallinnollisen taakan vähentäminen kaikkien osapuolten osalta pitää olla yksi keskeisistä lähtökohdista lain uudistuksessa. Sähköisten palveluiden edelleen laajentaminen uusiin kohteisiin voidaan nähdä hallinnollista taakkaa vähentävänä seikkana, mutta sähköisten järjestelmien on myös toimittava asianmukaisesti ja niiden on oltava selkeitä ja helposti käytettäviä. Lisäksi ehdotetut muutokset, esimerkiksi investointien aloittamisajankohtaan ovat järkeviä ja toteuttamiskelpoisia, mutta toisaalta lisäävät yrittäjään kohdistuvia riskejä. Myös lupamenettelyn poistaminen vähentää hallinnollista taakkaa. Tukien oikea kohdentuminen ja rakennekehityksen edistäminen ovat huomionarvoisia asioita. Tukien kohdentaminen etenkin aloittaviin yrittäjiin pitää huomioida lain uudistuksessa. Valtioneuvoston lisääminen nuoren viljelijän aloitustuen tukimuodoksi onkin perusteltu ja kannatettava lakimuutos. Valtioneuvoston lisäksi myös avustus, korkotuki ja varainsiirtoverovapaus ovat tärkeitä pitää aloittavan yrittäjän tukivalikoimassa mukana. Rakennetukien kokonaisuus säilyy liki ennallaan lain uudistuksessa. Muutokset ovat pieniä

ja/tai teknisiä ja niiden tarkoitus on pääasiallisesti yksinkertaista tai yhdenmukaistaa järjestelmää. Hallinnon osalta muutokset vähentävät todennäköisesti hallinnollista taakkaa.

Ruokavirasto pitää myönteisenä (laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta), että valtioneuvosto lisättäisiin yhdeksi tukimuodoksi nuoren viljelijän aloitustukeen (6 §). Myönteisenä ja päätöksentekoa sujuvoittavana muutoksena pidetään myös sitä, että rakennetukilain 8 §:stä poistettaisiin ammattitaitovaatimus ja investoinnin aloittaminen olisi mahdollista heti sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille (13 §) sekä lupamenettelyä (20 §) ja sähköistä tukihakua (29 §) koskevia muutoksia. Valtioneuvoston kohteena olevien maksamattomien lainojen pääoman korotus 240 miljoonaan euroon (18 §) on lausunnon mukaan tarpeellinen.

Lausunnossa esitetään useita muutoksia, täsmennyksiä ja/tai täydennyksiä tehtäväksi paitsi yksittäisiin pykäliin niin myös esityksen perusteluihin (4 §, 20 §, 35 §, 36 §, 45 a §, 46 §, 50 §).

Erityisesti lausunnossa nousee esiin seuraamuspykälä (51 a §). Ruokavirasto pitää seuraamuspykälää vaikeaselkoisena ja tulkinnanvaraisena kokonaisuutena, mikä tulisi todennäköisesti johtamaan alueellisesti eriäviin käytäntöihin ja siten tuen saajien eriarvoiseen kohteluun tuen takaisinperinnän yhteydessä. Takaisinperittävän määrän korotus edellyttää arviointia takaisinperintäperusteen olennaisesta vaikutuksesta tai ilmeisestä tarkoituksesta, minkä toteennäyttäminen ja perustelu ovat haastavaa käytännön toimeenpanossa. Lausunnon mukaan pykälä viittauksineen sisältää useita sellaisia kohtia, joissa sääntely olisi ainakin osittain päällekkäistä. Lausunnossa todetaan, että yleisesti hallinnollisia sanktioita koskevan sääntelyn tulisi olla tarkkarajaista ja täsmällistä ja säännösten tulisi antaa sääntelyn kohteena oleville tahoille riittävän ennustettavuuden sanktioiden määräämisestä. Ruokavirasto kiinnittää lausunnossaan huomiota myös pykälässä käytettyihin termeihin ja esittää niitä koskevia muutosehdotuksia. Lausunnossa katsotaan lisäksi, että takaisinperinnän korotus ei ennaltaehkäise jo tapahtunutta väärinkäytöstä, vaan lisää väärinkäytöksen vuoksi takaisinperittävää määrää, sillä tuen takaisinperintäpäätös tehdään, kun selvä väärinkäytöstilanne on jo todettu. Lausunnon mukaan kaksoisrangaistavuuden kiellon toteutumiseksi tulisi pohtia, voidaanko takaisinperinnän korotus katsoa rangaistusluonteiseksi seuraamukseksi. Ruokavirasto esittää myös pohdittavaksi, johtaako ehdotettu sääntely käytännössä siihen, että takaisinperittävää määrää voitaisiin korottaa viranomaisen virheen vuoksi.

Lausunnossa todetaan lisäksi, että Ruokavirastolla ei ole huomautettavaa lakiin kolttalain muuttamisesta ja lakiin maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Lausunnossa todetaan lopuksi, että osa maatalouden rakennetukilakiin esitetyistä ehdotusmuutoksista koskee myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilakia, mihin Ruokavirastolla ole huomautettavaa. Takaisinperinnän yhteydessä maksettavan koron (99 ja 100 §) osalta lausunnossa todetaan nykytilan mukaisen sääntelyn poikkeavan muista CAP-laeista. Lausunnossa katsotaan, että tältä osin sääntelyn tulisi olla yhtenäistä muiden CAP27 -lakiehdotusten korkosääntelyn kanssa (47 § rakennetukilaissa, 51 § kehittämistukilaissa ja 42 § toimeenpanolaissa), koska poikkeava sääntely aiheuttaa lisäkustannuksia ja -työtä tietojärjestelmien kehittämisessä ja saatavien perinnässä.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry tukee lausunnossaan pääosin lakiehdotuksen muutoksia. Lausunnossa esitetään tarkempia kommentteja ja huomioita useista yksittäisistä esityksen kohdista, jotka liittyvät enimmäkseen seikkoihin millä on merkitystä hallinnollisen taakan sekä tuensaajan toiminnan sujuvuuden kannalta. Lausunnossa tuodaan ensinnäkin esiin huoli 15 §:n (tuettavien toimenpiteiden valinta) vaikutuksista alempiasteiseen lainsäädäntöön ja käytännön tuenhakuprosessiin.

Lausunnonantaja kannattaa 13 §: ään esitettyä muutosta, jonka mukaan investoinnin aloittaminen olisi mahdollista heti sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille. Lausunnossa huomautetaan, että on kuitenkin tärkeää, että toimenpiteeseen liittyviä välttämättömiä suunnittelukustannuksia voidaan tukea, vaikka ne olisivat syntyneet ennen tukihakemuksen jättämistä.

Lausunnossa todetaan, että tilakoon kasvaessa tilanpidon aloittamiseen vaadittavan oman pääoman suuruus kasvaa. Taloudellista taakkaa ja alkuvaiheen investointien mahdollisuuksia on tärkeää helpottaa kaikin tavoin. Maksatuksen hakeminen itse sopivana ajankohtana on tärkeää mm. verosuunnittelun kannalta. Erityistä huomiota aloitustuen osalta tulee kiinnittää määritelmän ”ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavaksi” elinkeinonharjoittajaksi käytännön määrittelyyn. Ehdot täyttäviä nuoria viljelijöitä aloittaa viljelyn Suomessa erittäin vähän ja määrä on edelleen aleneva. Tämän takia yksikään nuori viljelijä ei saa joutua ns. väliinputoajaksi aloitustuen osalta valintamenettelyssä yritystoiminnan taloudellisten edellytysten täytyessä tai tilanpidon aloittamisen määritelmän osalta.

Lausunnossa huomautetaan ehdotetun 45 a §:n (tuen palauttaminen) osalta, että säännös ei saa johtaa tuenhakijan kannalta epäedulliseen lopputulokseen, jos palautus johtuu esimerkiksi viranomaisen virheellisestä tukipäätöksestä ja tuenhakija on toiminut (toteuttanut investoinnin) päätöksen ja viranomaisen neuvojen mukaan. Viljelijän ei voi olettaa tietävän päätöksen taustalla olevia kaikkia hallinnollisia prosesseja tai tuen määrään tai erittelyyn vaikuttavia tekijöitä etenkin silloin, kun niitä ei eritellä tai perustella itse tukipäätöksessä. Edellä mainitut huomiot koskevat myös pykälää 46.

Lausunnossa todetaan lopuksi, että hallinnon tulee kiinnittää erityistä huomiota tiedotukseen ja viestintään. Jotta lakien toimeenpano ja tukien hyödyntäminen olisi mahdollisimman sujuvaa, tulee panostaa koulutuksiin ja ohjeistuksiin. Lisäksi tulee varmistaa, että tietojärjestelmät ovat valmiit heti vuoden 2023 alussa. myös viljelijöiden hallinnollista taakkaa on kevennettävä

Paliskuntain yhdistys pitää lausunnossaan hyvänä ja hankintojen toteuttamista joustavoittavana lakiehdotuksessa esitettyä investoinnin aloittamista omalla riskillä tukihakemuksen jättämisen jälkeen. Lausunnon mukaan se epäkohta, että valtion- ja korkotukilainat ovat käytännössä jääneet lakiin kuolleiksi kirjaimiksi, on saatava korjattua, sillä myös porotaloudessa aloitukseen liittyvät investoinnit ovat huomattavat ja vapautus varainsiirtoverosta on voimassa olevassa lainsäädännössä sidottu valtion- ja korkotukilainan saantiin. Mikäli valtion- ja korkotukilainaa ei ole lainkaan mahdollista porotalouden investointeihin saada, tulee varainsiirtovapaus mahdollistaa porotalouden osalta aloitustukitilanteissa. Lausunnossa esitetään, että myös porotalouden osalta valtioneuvoston tulisi mahdollistaa aloitustukitilanteissa. Lausunnossa huomautetaan lisäksi, siitä, että laajan lakiesityksen lausuntoaikaan tulisi kiinnittää huomiota ja valtion viranomaisen tulisi jo valmisteluvaiheessa kuulla elinkeinoja.

OP Ryhmän lausunnon mukaan esitysluonnos selkeyttää ja virtaviivaistaa voimassa olevaa lainsäädännöllistä kokonaisuutta. Positiivisena muutoksena nähdään hallinnollisen taakan keventyminen, joka helpottaa arkea myös osuuspankeissa. Lausunnossa esitetään huomioita ja täsmennysehdotuksia neljään asiakokonaisuuteen (Maatalouden investointituen toimenpiteiden aloittaminen ennen tukipäätöstä (Maatalouden rakennetukilaki 13 § ja poluralaki 11 §), Nuoren viljelijän aloitustuen valtioneuvoston tuki (Maatalouden rakennetukilaki 6 §), Valtioneuvoston myöntämisen edellytykset (maatalouden rakennetukilaki 18 § sekä poluralaki 41 § ja 42 §), Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen (Maatalouden rakennetukilaki 27 § ja poluralaki 65 § sekä täsmennykset).

Lausunnossa nähdään maatalouden investointituen toimenpiteiden aloittaminen ennen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antamaa tukipäätöstä osin riskialttiina. Erityisesti kotieläintuotannon laajennusinvestoinneissa teollisuudelta tulee saada varmistus investoinnin jälkeisestä tuotantosopimusmäärästä ennen hankkeen toimenpiteiden aloittamista. Hankkeen aloittamisen edellytyksenä voisivat lisäksi olla ELY-keskuksen läpikäymä kustannusarvio ja varmistamat hyväksytyt kustannukset, sekä pankista toimitettu kustannusarviota vastaava luottolupaus. Vaihtoehtoisesti toimenpiteiden aloittaminen ennen tukipäätöstä tulisi rajata koskemaan ainoastaan pienempiä investointeja.

Lausunnonantaja kannattaa valtioneuvoston lisäämistä osaksi nuoren viljelijän aloitustukea omistajanvaihdoksia tukevana elementtinä. Erityistä huomiota tulee kuitenkin kiinnittää siihen, etteivät omistajanvaihdosten kauppahinnat nouse valtioneuvoston vaikutuksesta.

On tärkeää varmistaa, että myös osakeyhtiömuotoiset maatilayritykset kuuluvat nuoren viljelijän aloitustuen mukaisen valtioneuvoston piiriin.

Lausunnon mukaan esitetty valtioneuvoston takausmäärän nosto nykyisestä on kannatettava. Lausunnossa esitetään, että valtioneuvoston tilakohtaista enimmäismäärää tulisi nostaa merkittävästi. Samalla myös valtioneuvoston vastavakuudet henkilö- ja yhtiömuotoisten maatilayritysten osalta tulisi yhdenmukaistaa. ELY-keskusten vakuuden arvostamiseen liittyvää ohjeistusta tulisi yhdenmukaistaa pankkien arvostusten kanssa.

Lausunnonantaja kokee haastavaksi arvioida, milloin lainaehtojen muuttaminen edellyttää ELY-keskuksen lupaa ja ehdottaa, että asetuksella täsmennettäisiin niitä tilanteita, joissa lainan ehtojen muuttaminen on mahdollista ilman erillistä ELY-keskuksen lupaa. Asetuksella voitaisiin ottaa myös kantaa, milloin ELY-keskuksen suostumus tarvitaan ensisijaisen vakuuden realisointiin. Lisäksi tarvittaisiin selventävää ohjeistusta, miten korkosuojaus on mahdollista toteuttaa korkotuetulle lainalle.

Kolttien kyläkokouksen lausunnossa Nellim-Keväjäjärven ja Näätämon alueiden koltthaneuvostot toteavat, että porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin ja kolttalakiin esitetyt muutokset ovat hyväksyttävissä ja, että poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain 11 §:n muutos toimenpiteiden aloittamisesta on parannus nykyiseen tilanteeseen. On tärkeää, että tuen hakemiseen esitetyissä muutoksissa huomioidaan saamen kielilaki ja hakemukset on mahdollista jättää myös saamen kielellä.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää lausunnossaan hyvin myönteisenä yritys- ja hanketukea sekä rakennetukea koskevien säännösten yhtenäistämistä. Lausunnossa esitykseen ehdotetaan tehtäväksi vielä joitakin vastaavia muutoksia kuin mitä yritys- ja hanketukea koskevaan kehittämistukilakiin on esitetty. Muutoksia ehdotetaan tehtäviksi seuraaviin kohtiin: maatalan määritelmä (4 §), tuen saaja (5 §), toimenpiteen aloittaminen (13 §), toimenpiteen toteutusaika (19 §), tuen käyttöä koskevat ehdot (20 §), tuen hakeminen sähköisesti (29 §), tuen palauttaminen (45 a §), tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä (46 §).

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo lausunnossaan, että maatalan määritelmä (4 §) tulisi kirjoittaa esityksessä auki. Lausunnossa kiinnitetään lisäksi huomiota siihen, että ojitusyhteisölle myönnettävä tuki tulee kahdesta eri järjestelmästä (5 §) ja todetaan, että tuen haku ja myöntö tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi sekä tuen hakijoille, että tuen myöntäjille. Lausunnon mukaan Nuoren viljelijän aloitustukena myönnettävä valtioneuvoston takaus voi olla tietyissä tilanteissa tarpeellinen, mutta joissakin tilanteissa se voi mahdollisesti estää tilan jatkokehittämisen. Lausunnonantaja pitää hyvänä lupamenettelystä luopumista (20 §). Lausunnossa huomautetaan vielä, että yhteisissä ojitushankkeissa suunnitteluun voi mennä jopa useita vuosia ennen hakemuksen vireille tuloa ja siihen liittyen nähdään ongelmallisena, että suunnittelukustannuksiin liittyy maatalouden rakennetukilain voimaantulosääntöön liittyvä aikarajaus.

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää esitettyjä muutoksia nykyiseen lakiin pääosin myönteisinä ja oikeansuuntaisina. Lain muuttamisessa olisi kuitenkin voitu ottaa esitettyä paremmin huomioon toisaalta maatalouden murrostanne (voimakas rakennemuutos ja samanaikainen kannattavuuskriisi) ja toisaalta muutokset toimintaympäristössä (mm. huoltovarmuuskustelu, inflaatiopaineet, palvelujen sähköistyminen). Lausunnossa todetaan, että pyrkimys tehdä laista nykyistä selkeämpi tiivistämällä lakia ja selkeyttämällä pykälärakennetta ei kaikilta osin ole onnistunut. Eriyksen myönteisenä lausunnonantaja näkee kuitenkin pyrkimyksen yhtenäistää rakennetukien sekä yritys- ja hanketukien säädöksiä. Lausunnon mukaan siirtyminen pääosin sähköiseen asiointiin on kannatettava muutos (29 §). Sitä ei tulisi kuitenkaan "lieventää" samassa pykälässä annetulla mahdollisuudella tuen hakemisesta muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä. Perusteltuna muutoksena lausunnonantaja pitää yhteisten ojitusinvestointien (peruskuivatus) siirtymistä osaksi rakennetukia. Esitetty toteutustapa vaikuttaa kuitenkin monella tavalla haasteelliselta, eikä välttämättä edistä esimerkiksi Kaakkois-Suomessa lukumääräisesti muutenkin vähäisten kuivatushankkeiden syntymistä. Lausunnonantaja näkisi hyvänä, että yhteisiä ojitusinvestointia koskevia säädöskohtia tarkasteltaisiin vielä siten, että tukimuoto olisi ojitusyhteisöille relevantti ja että se olisi myös hallinnollisesti

mahdollisimman kevyt. Lausunnossa esitetään lisäksi vielä joitakin pykäläkohtaisia kommentteja ja tarkennus-/ja tai muutosehdotuksia seuraaviin kohtiin: tuen saaja (5 §), toimenpiteen toteutusaika (19 §), tuen käyttöä koskevat ehdot (20 §), avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen (35 §) ja tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä (46 §).

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää lausunnossaan myönteisenä ojitusinvestointien tukemista investointituella, mutta tuo kuitenkin esille, että joihinkin hankkeisiin, kuten ympäristöystävällisiin toimiin, tukea on ollut mahdollista saada enemmän peruskuivatuksen tukilain mukaan kuin maatalouden rakennetukilain kautta. Lausunnonantajaa arveluttaa, haluavatko viljelijät, että kaksitasouomia tehdään, jos siitä ei millään tavalla palkita. Lausunnossa esitetään lisäksi yksityiskohtaisia huomioita useisiin pykäliin: tuen saaja (5 § 2 mom.), nuoren viljelijän aloitustuki (6 §), Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset (13.2 mom.), kaksoisrahoituksen kieltäminen (14 a §), toimenpiteen toteutusaika (19 §), tuen käyttöä koskevat ehdot (20 §), tuen hakeminen (29 §), avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen (35 §) ja tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä (46 §).

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suhtautuu lausunnossaan myönteisesti maatalouden rakennetukiesitykseen ja esitykseen maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) kumoamisesta. Lausunnossa pidetään kannatettavana uudistuksena siirtymistä pelkästään sähköiseen tukihakuun. Myönteisenä lausunnossa pidetään myös pyrkimystä yhtenäistää kehittämishanketukien ja yritystukien sekä rakennetukien toimeenpanosäädökset. Tältä osin voisi rakennetukilakiesitykseen lisätä vielä joitain kehittämistukilakiin esitettyjä muutoksia, kuten valtuutus mahdollisten kriisitukien säätämiseen valtioneuvoston asetuksella. Peruskuivatusten tukien siirtymistä rakennetukien piiriin nähdään isona ja haastavanakin muutoksena mikä tulee aiheuttamaan lisätyötä ELY-keskuksille. Lausunnossa esitetään lisäksi yksityiskohtaisia huomioita ja tarkennusehdotuksia useisiin pykäliin: tuen saaja (5 §), 14 b §, toimenpiteen toteutusaika (19 §), tuen käyttöä koskevat ehdot (20 §), (38 § 2 mom.), tietojen antaminen seurantaan varten (40 §), tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä (46 §). Lisäksi esitetään huomioita erityisesti peruskuivatustoiminnan kannalta lakiehdotuksen kohtiin: (5 §), (13 §).

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan yleisenä huomiona, että olisi toivonut, että rakennetukien osalta olisi pystytty tekemään kokonaisvaltainen uudistus, jolloin tuet olisi saatu vastaamaan paremmin nykymaalouden tarpeita. Toisena yleishuomiona lausunnossa tuodaan esille, että mikäli laissa säädetään tuen myöntäjälle/maksajalle velvollisuus tarkastaa tukeen liittyvät asiat (kaksoisrahoitus), tulee myös olla esimerkiksi järjestelmä, josta hakemuksen käsittelijä voi asian tarkistaa. Lakiehdotuksen 8 §:ssä on esitetty ammattitaitovaatimuksesta luopumisesta, kun kyseessä on tietynlainen investointi. Lausunnonantaja esittää, että säädösten jatkovalmistelussa lievennettäisiin myös näihin samoihin investointeihin liittyvää vaatimusta esittäen hakemuksen yhteydessä kannattavuuslaskelma. Lausuntoon sisältyy lisäksi yksityiskohtaisia huomioita ja tarkennusehdotuksia muutamiin pykäliin, joista osa on lausunnonantajan näkemyksen mukaan epäselviä tai vaikeasti tulkittavia (kuten 13 § 2 mom., 14 b §, 20 § ja 46 §).

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää hyvänä, että uudistuksessa siirryttäisiin pääasiallisesti sähköiseen hakemuskäsittelyyn. Lausunnossa kuitenkin huomautetaan, että mahdollisuutta paperihakemuksen jättämiseen ei enää tulisi tarpeettomana sallia. Peruskuivatuksen siirtyminen rakennetukiin on perusteltu, mutta sen poikkeavuudet muusta rakennetukikokonaisuudesta ja esitetty toteutustapa saattavat vaikeuttaa edelleen jo nyt haasteellisten peruskuivatushankkeiden syntymistä. Lausunnossa sisältyy lisäksi pykäläkohtaisia kommentteja ja yksityiskohtaisia huomioita ja tarkennusehdotuksia muutamiin maatalouden rakennetuista annetun lain pykäliin (5 §, 19 §, 20 § ja 46 §).

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esittää lausunnossaan yksityiskohtaisia huomioita useisiin pykäliin, joista osa liittyy jatkossa annettaviin valtioneuvoston asetuksiin. Lausunnossa pidetään myönteisenä kaksoisrahoituksen kieltämistä koskevan pykälän nostamista rakennetukilakiin (14 a §) ja aloitustuen maksun hakemusta koskevaa uudistusta, jonka mukaan tuen saajan tulee itse hakea aloitustukea (35 §). Lausunnonantajan

näkemyksen mukaan ELY-keskuksen luovutuslupa tulisi säilyttää edelleen omistus- ja hallintaoikeuden luovutustilanteissa (20 §). Lupaedellytyksen säilyttäminen mahdollistaa tuetun omaisuuden 5-vuotisseurannan. Lausunnonantaja esittää, että lakiin kirjattaisiin vähintään tuen saajan ilmoitusvelvollisuus luovutustilanteissa. Lausunnon mukaan tulisi määritellä minimivaatimus myös maksuhakemuksen asiakirjoista, joilla sähköinen hakemus tulee vireille Hyrrä-järjestelmässä (29 §). Lausunnossa ehdotetaan muutettavaksi tuen maksamisen lopettamista ja takaisinperintää koskevia säännöksiä (46 ja 50 §) siten, että asiassa riittäisi yksi lopetuspäätös. Lausunnossa esitetään lisäksi joitakin tarkennuksia tehtäväksi seuraamuksia koskevaan pykälään (51 a §).

Verohallinnon Harmaan talouden torjuntayksikkö lausuu esitysluonnoksesta omasta aloitteestaan ja kannattaa lähtökohtaisesti maatalouden rakennetuista annettuun lakiin sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin ehdotettua säätelyä viranomaiselle säädettävästä tiedonsaantioikeudesta. Lausunnossa ehdotetaan lisäksi harkittavaksi, että harmaan talouden torjuntaan liittyvistä tuen myöntämisen rajoituksista säädettäisiin vastaavalla tavalla, kuin muualla lainsäädännössä, viranomaisten harmaan talouden torjuntaan liittyvästä tiedonsaantioikeudesta ja tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin muualla lainsäädännössä ja, että Harmaan talouden selvitysyksikköä koskevassa laissa säädettyyn veloitteidenhoitoseelvityksen käyttötarkoitukseluetteloon lisättäisiin molempien lakien käyttötarkoitukset tai ehdotetuissa laeissa käytettäisiin viittausta valtionavustuslakiin.

Maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto tuo antamassaan lausunnossa esiin useita esityksen jatkovalmistelussa huomioon otettavia asioita. Yhteiseen ojitusinvestointiin liittyen lausunnossa todetaan, että jatkovalmistelussa on erityisesti huomioitava tarkempi ympäristökriteereistä säätäminen ja valvontaviranomaisen tarvittava tiedonsaanti hankkeista. Jotta yhteinen ojitusinvestointi myös käytännössä tulisi saamaan tukea osana rakennetukijärjestelmää, on alemman asteisia normeja säädettäessä kiinnitettävä huomiota myös rakennetukilain mukaisen tuen valintakriteereihin ja ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävien investointien menestysmahdollisuuksiin tukien jakamisessa. Tukikokonaisuudessa on huomioitava myös yhteisen ojitusinvestoinnin yhteen toimivuus eituotannollisten tukien kanssa. Jatkovalmistelussa ja tukien toimeenpanon valmistelussa on myös kiinnitettävä huomiota kysymykseen yhteisen ojitusinvestoinnin tuen arvonlisäverovelvollisuudesta.

Salaojitukseen liittyen lausunnossa todetaan, että HE-luonnoksessa ei käy ilmi tuetaanko sääätosalaojitusinvestointeja normaaleja salaojituksia korkeammalla tukiprosentilla. Pelkkä sääätosalaojitusten hoidon tuki ei ole riittävä taloudellinen kannuste sääätosalaojitusten yleistymisen kannalta vaan tarvitaan korkeampaa tukiprosenttia myös itse investointiin. Lisäksi tuettavalta salaojitukselta olisi syytä vaatia vesilain 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus. Ilmoituksen vaatiminen tuettavilta hankkeilta lisäisi vesilain mukaisen valtion valvontaviranomaisen tiedonsaantia hankkeista ja tätä kautta myös itse hankkeiden sujuvaa toteuttamista.

VN/5423/2020-MMM-28

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: